

ΚΑΖΟΥΟ ΙΣΙΓΚΟΥΡΟ

ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΟΜΠΕΛ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ 2017

Αχνή δέα των λόφων

Μετάφραση: Αργυρώ Μαντόγλου

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: A PALE VIEW OF HILLS

Από τις Εκδόσεις Faber & Faber, Λονδίνο 1982

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Αχνή θέα των λόφων**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Kazuo Ishiguro

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Αργυρώ Μαντόγλου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Τσίσης

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ – ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Δημήτρης Χαροκόπος

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχτά

© Kazuo Ishiguro, 1982

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2018

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις Λιβάνη, 1984,

με τον τίτλο «Χλομή θέα των λόφων»

Δεύτερη έκδοση: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.,

Σεπτέμβριος 2018, 5.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-2720-1

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-2721-8

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΚΑΖΟΥΟ ΙΣΙΓΚΟΥΡΟ

Αχνή θέα των λόφων

*Μετάφραση:
Αργυρώ Μαντόγλου*

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

© Kazuo Ishiguro, 1982

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2018

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Το «Νίκι», το όνομα που δώσαμε τελικά στη μικρότερή μου κόρη, δεν είναι σύντμηση· ήταν μια συμβιβαστική λύση στην οποία καταλήξαμε με τον πατέρα της. Παραδόξως, εκείνος ήταν αυτός που ήθελε να της δώσει ένα γαπωνέζικο όνομα, κι εγώ –ίσως λόγω μιας εγωιστικής επιθυμίας να μη μου υπενθυμίζουν το παρελθόν– επέμεινα σε κάποιο αγγλικό. Τελικά, συμφώνησε κι εκείνος με το «Νίκι», θεωρώντας πως αυτό το όνομα έφερε έναν αόριστο απόλοχο της Ανατολής.

Ήρθε να με δει νωρίτερα φέτος, τον Απρίλιο, όταν οι μέρες ήταν ακόμη κρύες και βροχερές. Ίσως σχεδίαζε να μείνει περισσότερο· δεν το γνωρίζω. Ωστόσο, η αγροικία μου και η γαλήνη που την κυκλώνει της έφερε ανησυχία, και σύντομα διέκρινα πως αδημονούσε να επιστρέψει στη ζωή της στο Λονδίνο. Άκουγε ανυπόμονα τους δίσκους μου της κλασικής μουσικής, ξεφύλλιζε τα πολλά μου περιοδικά. Το τηλέφωνο χτυπούσε τακτικά για εκείνη, και τότε διέσχιζε το δωμάτιο βαδίζοντας πάνω στο χαλί, με τη λεπτή

της σιλουέτα να συρρικνώνεται μέσα στα στενά της ρούχα, φροντίζοντας να κλείνει πίσω της την πόρτα ώστε να μην κρυφακούω. Έφυγε μετά από πέντε μέρες.

Δεν ανέφερε την Κέικο μέχρι τη δεύτερη μέρα. Ήταν ένα γκριζο ανεμοδαρμένο πρωινό, και είχαμε μεταφέρει τις πολυθρόνες πιο κοντά στα παράθυρα για να βλέπουμε τη βροχή που έπεφτε στον κήπο μου.

«Περίμενες να έρθω;» ρώτησε. «Στην κηδεία, εννοώ».

«Όχι, μάλλον όχι. Δε νομίζω πως περίμενα να έρθεις».

«Ταράχτηκα μόλις το έμαθα, παραλίγο να έρθω».

«Δεν περίμενα να έρθεις».

«Οι άνθρωποι δεν ήξεραν τι μου είχε συμβεί», είπε. «Δεν το είπα σε κανέναν. Μάλλον ντρεπόμουν. Δε θα το καταλάβαιναν, δε θα καταλάβαιναν πώς ένιωθα για το γεγονός. Οι αδελφές υποτίθεται πως είναι κοντινοί σου άνθρωποι. Μπορεί να μην τις συμπαθείς ιδιαίτερα, αλλά παρμένουν δικοί σου άνθρωποι. Ωστόσο, δεν ήταν έτσι με εμάς. Τώρα πια ούτε που θυμάμαι το πρόσωπό της».

«Ναι, πέρασε καιρός από την τελευταία φορά που την είδες».

«Θυμάμαι μόνο πως ήταν ένα άτομο που με έκανε να νιώθω άσχημα. Αυτό θυμάμαι από εκείνη. Ωστόσο, λυπήθηκα μόλις το έμαθα».

Ίσως να μην ήταν μόνο η γαλήνη αυτό που έκανε την κόρη μου να επιστρέψει στο Λονδίνο. Παρότι δε σταθήκαμε για πολύ στο θέμα του θανάτου της Κέικο, δεν το ξεχνούσαμε ποτέ· κρεμόταν από πάνω μας κάθε φορά που μιλούσαμε.

Η Κέικο, σε αντίθεση με τη Νίκι, ήταν γνήσια Γιαπωνέζα, και πολλές εφημερίδες το εντόπισαν ταχύτατα αυτό. Οι

Άγγλοι έχουν ασπαστεί την ιδέα πως η φυλή μας έχει μια αυτοκτονική τάση, και, συνεπώς, δε χρειάζονταν περαιτέρω εξηγήσεις· αυτό ήταν το μόνο που ανέφεραν· ήταν Γιαπωνέζα και είχε κρεμαστεί στο δωμάτιό της.

Εκείνο το ίδιο βράδυ στεκόμουν μπροστά στα παράθυρα κοιτάζοντας έξω το σκοτάδι, όταν άκουσα τη Νίκι πίσω μου να ρωτάει: «Τι σκέφτεσαι τώρα, μητέρα;» Καθόταν στον κανapé απέναντί, με ένα βιβλίο τσέπης πάνω στο γόνατό της.

«Σκεφτόμουν κάποιον που γνώριζα παλιά. Μια γυναίκα που γνώριζα κάποτε».

«Κάποια που γνώριζες όταν εσύ... πριν έρθεις στην Αγγλία;»

«Τη γνώριζα όταν ζούσα στο Ναγκασάκι, αν αυτό εννοείς». Συνέχισε να με κοιτάζει, γι' αυτό και πρόσθεσα: «Καιρό πριν. Πολύ καιρό πριν γνωρίσω τον πατέρα σου».

Φάνηκε να ικανοποιείται από την εξήγηση και, με ένα αόριστο σχόλιο, επέστρεψε στο βιβλίο της. Σε γενικές γραμμές, η Νίκι είναι ένα τρυφερό παιδί. Δεν είχε έρθει απλώς για να δει πώς ήμουν μετά την είδηση του θανάτου της Κέικο· είχε έρθει να με επισκεφθεί ορμώμενη και από μια αίσθηση καθήκοντος. Τα τελευταία χρόνια είχε η ίδια αναλάβει να επικροτεί συγκεκριμένες πτυχές του παρελθόντος μου, και είχε έρθει προετοιμασμένη να μου πει πως αυτό δεν είχε τώρα αλλάξει, πως δεν έπρεπε να λυπάμαι για τις επιλογές που είχα κάνει κάποτε. Εν ολίγοις, να με διαβεβαιώσει πως δεν ήμουν εγώ η υπεύθυνη για τον θάνατο της Κέικο.

Δεν έχω ιδιαίτερη επιθυμία να σταθώ στο θέμα της Κέικο

αυτή τη στιγμή, αυτό δε με παρηγορεί καθόλου. Την αναφέρω εδώ μόνο και μόνο επειδή η επίσκεψη της Νίκι, τον Απρίλιο, έγινε υπό αυτές τις συνθήκες, και επειδή, κατά τη διάρκεια εκείνης της επίσκεψης, θυμήθηκα και πάλι τη Σατοσίκο, μετά από πολύ καιρό. Δε γνώριζα καλά τη Σατοσίκο. Στην πραγματικότητα, η φιλία μας δεν κράτησε πάνω από μερικές εβδομάδες, ένα καλοκαίρι πριν από πολλά χρόνια.

Τα χειρότερα είχαν περάσει. Οι Αμερικανοί στρατιώτες ήταν περισσότεροι από ποτέ –καθώς γινόταν πόλεμος στην Κορέα–, αλλά στο Ναγκασάκι, μετά από όσα είχαν προηγηθεί, επικρατούσε ηρεμία και ανακούφιση. Στον κόσμο κυριαρχούσε μια αίσθηση αλλαγής.

Ο σύζυγός μου κι εγώ ζούσαμε σε μια περιοχή ανατολικά της πόλης – μια σύντομη διαδρομή με το τραμ από το κέντρο. Υπήρχε ένα ποτάμι κοντά στο σπίτι μας, και κάποτε μου είπαν πως, πριν από τον πόλεμο, ένα μικρό χωριό είχε ξεφυτρώσει στις όχθες του. Αφότου, όμως, έπεσε η βόμβα, το μόνο που είχε απομείνει ήταν καρβουνιασμένα ερείπια. Η ανοικοδόμηση είχε αρχίσει, και μέσα σε μικρό διάστημα τέσσερα τσιμεντένια κτίρια είχαν ανορθωθεί, με το καθένα από αυτά να έχει περίπου σαράντα ξεχωριστά διαμερίσματα. Από τα τέσσερα, το δικό μας κτίριο υψώθηκε τελευταίο, και σηματοδοτούσε το στάδιο της παύσης του προγράμματος ανοικοδόμησης· ανάμεσα σε εμάς και το ποτάμι απλωνόταν μια ερημωμένη έκταση, αρκετά στρέμματα ξεραμένης λάσπης και λακκούβες. Πολλοί διαμαρτύρονταν πως ήταν κίνδυνος για την υγεία, και, πράγματι, η αποχέτευση ήταν αποκρουστική. Όλη τη χρο-

νιά υπήρχαν κρατήρες γεμάτοι στάσιμα νερά, και τους καλοκαιρινούς μήνες η επέλαση των κουνουπιών ήταν αβάσταχτη. Από καιρού εις καιρόν, έβλεπες διάφορους αξιωματούχους να παίρνουν μέτρα ή να γράφουν σημειώματα, αλλά οι μήνες περνούσαν και τίποτα δε συνέβαινε.

Οι ένοικοι των διαμερισμάτων ήταν περίπου σαν εμάς – νεαρά παντρεμένα ζευγάρια, με τους άντρες να έχουν βρει καλές δουλειές σε ανερχόμενες εταιρείες. Πολλά από τα διαμερίσματα ανήκαν σε αυτές τις εταιρείες, που τα νοίκιαζαν στους εργαζόμενους σε προνομιακή τιμή. Όλα τα διαμερίσματα ήταν ίδια: τα πατώματα ήταν από τατάμι, τα μπάνια και οι κουζίνες είχαν Δυτικό ντιζάιν. Ήταν μικρά, και ήταν μάλλον δύσκολο να διατηρηθούν δροσερά κατά τους θερμότερους μήνες, αλλά, σε γενικές γραμμές, οι ένοικοι έμοιαζαν ικανοποιημένοι. Βέβαια, θυμάμαι να κυριαρχεί μια χαρακτηριστική ατμόσφαιρα παροδικότητας εκεί, σαν όλοι εμείς να περιμέναμε τη μέρα που θα μετακομίζαμε για κάπου καλύτερα.

Μια ξύλινη αγροικία είχε επιζήσει τόσο από την καταστροφή του πολέμου, όσο και από τις μπουλντόζες της κυβέρνησης. Την έβλεπα από το παράθυρό μας, να στέκεται μόνη στην άκρη εκείνου του ερημότοπου, κυριολεκτικά στην όχθη του ποταμού. Ήταν το είδος της αγροικίας που συναντούσες συχνά στην ύπαιθρο, με μια κεραμοσκεπή που έφτανε σχεδόν μέχρι το χώμα. Συχνά, κατά τη διάρκεια των άδειων ωρών μου, στεκόμουν στο παράθυρό μου και την κοίταζα.

Αν κρίνω από την προσοχή που απέσπασε η άφιξη της Σατοίκo, δεν ήμουν η μόνη που κοιτούσα εκείνη την αγροικία. Ακούστηκαν πολλά για δύο άντρες που δούλευαν εκεί

μια μέρα – για το αν ήταν ή όχι κυβερνητικοί υπάλληλοι. Αργότερα ακούστηκε πως μια γυναίκα με το κοριτσάκι της έμενε εκεί, και τις είδα κι εγώ, σε διάφορες περιστάσεις, να προχωρούν πάνω στο λασπωμένο χώμα.

Ήταν αρχές καλοκαιριού –ήμουν στον τρίτο ή στον τέταρτο μήνα της εγκυμοσύνης μου– όταν είδα, για πρώτη φορά, εκείνο το μεγάλο αμερικάνικο αυτοκίνητο, λευκό και σαραβαλιασμένο, να προχωράει με τραντάγματα πάνω στον ερημότοπο, και να κατευθύνεται προς το ποτάμι. Είχε ήδη νυχτώσει, και ο ήλιος, καθώς έδνε, πίσω από την αγροικία, στραφτάλιζε για μια στιγμή πάνω στο μέταλλο.

Έπειτα, ένα απόγευμα άκουσα δυο γυναίκες να μιλούν στον σταθμό του τραμ για τη γυναίκα που είχε μετακομίσει στο ερειπωμένο σπίτι, δίπλα στο ποτάμι. Η μια έλεγε στη άλλη πως το ίδιο πρωί είχε μιλήσει στη γυναίκα και είχε εισπράξει ένα ύφος σνομπ. Η συντροφιά της συμφώνησε πως η νεοαφιχθείσα έδειχνε εχθρική – μάλλον περήφανη. Πρέπει να ήταν το λιγότερο τριάντα χρόνων, είπαν, καθώς το κοριτσάκι ήταν τουλάχιστον δέκα. Η πρώτη γυναίκα είπε πως η ξένη είχε μιλήσει με προφορά του Τόκιο και σίγουρα δεν ήταν από το Ναγκασάκι. Μίλησαν για λίγο για τον «Αμερικανό φίλο» της, και έπειτα η γυναίκα επανέλαβε το πόσο απόμακρη ήταν η ξένη μαζί της το πρωί.

Τώρα δεν αμφιβάλλω πως ανάμεσα σε εκείνες τις γυναίκες που ζούσα τότε, υπήρχαν κάποιες που είχαν υποφέρει, κάποιες με θλιβερές και τρομερές αναμνήσεις. Αλλά, έτσι όπως τις έβλεπα καθημερινά, να είναι απασχολημένες με τους συζύγους και τα παιδιά τους, έβρισκα δύσκολο να πιστέψω – πως είχαν περάσει από τη ζωή τους οι τρα-

γωδιές και οι εφιάλτες του πολέμου. Δε σκόπευα να φανώ εχθρική, αλλά πιθανότατα δε θα έκανα προσπάθεια για το αντίθετο, καθώς, σε εκείνη τη φάση της ζωής μου, συνέχιζα να εύχομαι να με αφήσουν στην ησυχία μου.

Άκουσα με ενδιαφέρον εκείνες τις γυναίκες να σχολιάζουν τη Σατσίκο. Θυμάμαι αρκετά καθαρά εκείνο το απόγευμα στη στάση του τραμ. Ήταν μια από τις πρώτες μέρες με λαμπερό ήλιο, μετά τις βροχές του Ιουνίου, και γύρω μας οι μουσκεμένες επιφάνειες από τούβλο και τοιμέντο είχαν αρχίσει να στεγνώνουν. Στεκόμασταν σε μια σιδηροδρομική γέφυρα, και από τη μια πλευρά των γραμμών, στους πρόποδες του λόφου, έβλεπες μια συστάδα από στέγες, θαρρείς και τα σπίτια είχαν γλιστρήσει από την πλαγιά. Λίγο πιο πέρα, ήταν τα διαμερίσματά μας, όρθια σαν τέσσερις τοιμεντένιες κολόνες. Ένιωσα μια συμπάθεια για τη Σατσίκο τότε, και ένιωσα πως κατανοούσα κάτι από εκείνη την επιφυλακτικότητα που είχα διακρίνει πάνω της όταν την παρακολουθούσα από απόσταση.

Θα γινόμασταν φίλες εκείνο το καλοκαίρι, και, για ένα μικρό διάστημα τουλάχιστον, θα αποσπούσα την εμπιστοσύνη της. Δεν είμαι πλέον σίγουρη για το πώς πρωτοσυναντηθήκαμε. Θυμάμαι ένα απόγευμα να εντοπίζω τη φιγούρα της μπροστά μου στο μονοπάτι που οδηγούσε έξω από τον οικοδομικό περίβολο. Εγώ βιαζόμουν, αλλά η Σατσίκο περπατούσε με βήμα αργό και σταθερό. Τότε πρέπει να γνωρίζαμε η μία το όνομα της άλλης, αφού θυμάμαι να τη φωνάζω καθώς πλησίαζε.

Η Σατσίκο γύρισε και περίμενε να τη φτάσω. «Συμβαίνει κάτι;» με ρώτησε.

«Χαίρομαι που σε βρήκα», είπα λίγο λαχανιασμένη.

«Η κόρη σου μάλωνε την ώρα που βγήκα. Εκεί πίσω, κοντά στις λακκούβες».

«Μάλωνε;»

«Με δυο άλλα παιδιά. Το ένα ήταν αγόρι. Ο καβγάς έμοιαζε άγριος».

«Κατάλαβα». Η Σατσίκο άρχισε πάλι να βηματίζει. Πήγα και προχώρησα δίπλα της.

«Δε θέλω να σε τρομάξω», είπα, «αλλά θαρρώ πως ήταν άγριος καβγάς. Νομίζω πως είδα ένα τραύμα στο μάγουλο της κόρης σου».

«Κατάλαβα».

«Ήταν εκεί πίσω, στην άκρη του ερημότοπου».

«Και πιστεύεις πως συνεχίζουν να μαλώνουν;» ρώτησε, και συνέχισε να προχωράει πάνω στον λόφο.

«Α, όχι, είδα την κόρη σου να το σκάει τρέχοντας».

Η Σατσίκο με κοίταξε και χαμογέλασε. «Δεν είσαι συνηθισμένη να βλέπεις παιδιά να μαλώνουν;»

«Ναι, τα παιδιά μαλώνουν, υποθέτω. Αλλά θεώρησα πως έπρεπε να σ' το πω. Και, ξέρεις, δε νομίζω πως πάει στο σχολείο. Τα άλλα παιδιά κατευθύνθηκαν προς το σχολείο, αλλά η κόρη σου πήγε πάλι προς το ποτάμι».

Η Σατσίκο δεν απάντησε και συνέχισε να ανεβαίνει τον λόφο.

«Εδώ που τα λέμε», συνέχισα, «σκόπευα να σ' το αναφέρω αυτό προηγουμένως. Ξέρεις, έχω δει την κόρη σου αρκετές φορές, πρόσφατα. Αναρωτιέμαι μήπως κάνει σκασιαρχεία».

Το μονοπάτι στην κορυφή του λόφου σχημάτιζε μια διαχάλα. Η Σατσίκο σταμάτησε και γύρισε να με κοιτάξει.

«Είναι πολύ ευγενικό από την πλευρά σου που ενδια-

φέρεσαι, Ετσούκο», είπε. «Πάρα πολύ ευγενικό. Είμαι σίγουρη πως θα γίνεις εξαιρετική μητέρα».

Προηγουμένως είχα υποθέσει –όπως και οι γυναίκες στη στάση του τραμ– πως η Σατσίκο ήταν μια γυναίκα γύρω στα τριάντα. Μάλλον, όμως, η νεαρή σιλουέτα της ήταν παραπλανητική, καθώς είχε πρόσωπο μεγαλύτερης σε ηλικία γυναίκας. Με κοίταζε με μια ελαφρώς περιπαικτική έκφραση, και κάτι στον τρόπο της με έκανε κι εμένα να γελάσω με τους φόβους μου.

«Εκτιμώ που ήρθες να με βρεις», συνέχισε. «Αλλά, καθώς βλέπεις, είμαι μάλλον απασχολημένη αυτή τη στιγμή. Πρέπει να πάω στο Ναγκασάκι».

«Κατάλαβα. Απλώς θεώρησα πως έπρεπε να έρθω και να σ' το πω· αυτό είναι όλο».

Γύρισε και με κοίταξε για μια ακόμα φορά. «Αν δεν έχεις τίποτα καλύτερο να κάνεις, Ετσούκο», είπε, «τότε ίσως θα σε ενδιέφερε να έχεις τον νου σου σήμερα στην κόρη μου. Θα γυρίσω κάποια στιγμή το απόγευμα. Είμαι σίγουρη πως θα τα πάτε πολύ καλά εσείς οι δυο».

«Δεν έχω αντίρρηση, αν το θέλεις κι εσύ. Οφείλω να ομολογήσω πως η κόρη σου δείχνει πολύ μικρή για να μένει μόνη όλη μέρα».

«Τι ευγενική που είσαι», επανέλαβε η Σατσίκο. Έπειτα χαμογέλασε ξανά. «Ναι, είμαι σίγουρη πως θα γίνεις εξαιρετική μητέρα».

Μόλις χωρίσαμε με τη Σατσίκο, κατέβηκα τον λόφο και διέσχισα ξανά τον περίβολο του οικοδομικού τετραγώνου. Μετά από λίγο, βρέθηκα έξω από τη δική μας πολυκατοικία, αντικρίζοντας εκείνη την έρημη έκταση. Καθώς δεν έβλεπα ίχνος του κοριτσιού, ετοιμαζόμουν να μπω μέσα,

αλλά τότε είδα μια κίνηση στην όχθη του ποταμού. Η Μαρίκο πρέπει να καθόταν ανακούρκουδα, καθώς τώρα διέκρινα τη μικρή της φιγούρα ολοκάθαρα πάνω στο λασπωμένο χώμα. Αρχικά, ένιωσα την ανάγκη να ξεχάσω το όλο θέμα και να γυρίσω στις δουλειές του σπιτιού. Όμως, κάποια στιγμή, άρχισα να πλησιάζω προς το μέρος της, φροντίζοντας να αποφεύγω τις λακκούβες.

Απ' όσο θυμάμαι, αυτή ήταν η πρώτη φορά που μίλησα στη Μαρίκο. Πιθανότατα δεν υπήρχε κάτι το τόσο ασυνήθιστο στη συμπεριφορά της εκείνο το πρωί, αφού, εν τέλει, για το παιδί δεν ήμουν παρά μια ξένη, και εκείνο είχε κάθε λόγο να με βλέπει με καχυποψία. Και αν είχα όντως νιώσει ένα περίεργο αίσθημα αμηχανίας εκείνη την ώρα, δεν ήταν παρά η φυσική αντίδραση στη συμπεριφορά της Μαρίκο.

Το ποτάμι εκείνο το πρωί παρέμενε ακόμη αρκετά φουσκωμένο, και τα νερά του κυλούσαν ορμητικά μετά την εποχή των βροχοπτώσεων, πριν από λίγες εβδομάδες. Το έδαφος είχε μια απότομη κλίση πριν φτάσει στην όχθη του ποταμού, και η λάσπη στους πρόποδες της πλαγιάς, όπου στεκόταν το κοριτσάκι, έδειχνε πολύ πιο ρευστή. Η Μαρίκο φορούσε ένα απλό βαμβακερό φόρεμα μέχρι τα γόνατα, και τα κοντοκουρεμένα της μαλλιά έκαναν το πρόσωπό της να μοιάζει αγορίστικο. Ανασήκωσε το κεφάλι χωρίς να χαμογελάει και κοίταξε το σημείο όπου στεκόμουν πάνω στη λασπωμένη πλαγιά.

«Γεια σου», είπα. «Μόλις μιλούσα με τη μητέρα σου. Πρέπει να είσαι η Μαρίκο-Σαν».

Το κοριτσάκι συνέχιζε να με κοιτάζει με το κεφάλι τετωμένο προς τα πάνω, μη λέγοντας τίποτα. Αυτό που νω-

ρίτερα το είχα περάσει για τραύμα στο μάγουλό της, τώρα είδα πως ήταν μια μοντζούρα από λάσπη.

«Δε θα έπρεπε να είσαι στο σχολείο σου;» ρώτησα.

Εκείνη παρέμεινε αμίλητη για μια στιγμή. Έπειτα είπε: «Δεν πηγαίνω σχολείο».

«Ναι, αλλά όλα τα παιδιά πρέπει να πηγαίνουν στο σχολείο. Δε σου αρέσει να πηγαίνεις;»

«Δεν πηγαίνω σχολείο».

«Ναι, αλλά δε σ' έχει στείλει η μητέρα σου στο σχολείο;»

Η Μαρίκο δεν απάντησε. Αντιθέτως, έκανε ένα βήμα και απομακρύνθηκε από μένα.

«Πρόσεχε», είπα. «Θα πέσεις στο νερό. Γλιστράει πολύ εκεί».

Συνέχισε να με κοιτάζει από το κάτω μέρος της πλάγιάς. Έβλεπα τα παπουτσάκια της αφημένα δίπλα της στη λάσπη. Τα γυμνά της πόδια, όπως και τα παπούτσια της, ήταν καλυμμένα από λάσπη.

«Πριν από λίγο μιλούσα με τη μητέρα σου», είπα, χαμογελώντας της επιδοκιμαστικά. «Είπε πως θα ήταν ωραία να 'ρθεις και να την περιμένεις στο σπίτι μου. Είναι εκεί πέρα, σε εκείνο εκεί το κτίριο. Θα μπορούσες να έρθεις να δοκιμάσεις κάποια γλυκά που έφτιαξα χθες. Θα σου άρεσε αυτό, Μαρίκο-Σαν; Και μπορείς να μου μιλήσεις για σένα».

Η Μαρίκο συνέχισε να με κοιτάζει εξεταστικά. Έπειτα, χωρίς να ξεκολλήσει τα μάτια της από πάνω μου, κάθισε κάτω και πήρε τα παπούτσια της. Στην αρχή, αυτό το εξέλαβα ως ένα σήμα πως θα με ακολουθούσε. Αλλά, έπειτα, ενώ συνέχιζε να με κοιτάζει, διαπίστωσα πως κρατούσε τα παπούτσια της και ετοιμαζόταν να το βάλει στα πόδια.

«Δε θέλω να σου κάνω κακό», της είπα με ένα νευρικό γέλιο. «Είμαι φίλη της μητέρας σου».

Απ' όσο θυμάμαι, αυτά είναι όλα όσα συνέβησαν μεταξύ μας εκείνο το πρωί. Δεν ήθελα να ανησυχίσω περισσότερο το κοριτσάκι, και, μετά από λίγο, έκανα μεταβολή και προχώρησα διασχίζοντας τον ερημότοπο. Ωστόσο, η αντίδραση του παιδιού με είχε ταράξει κατά κάποιον τρόπο· αφού, εκείνη την εποχή, ανάλογα μικρά περιστατικά μπορούσαν να προκαλέσουν μέσα μου κάθε είδους φόβο για τη μητρότητα. Είπα μέσα μου πως το επεισόδιο ήταν ασήμαντο και πως, σε κάθε περίπτωση, τις επόμενες μέρες θα προέκυπταν κι άλλες ευκαιρίες για να γίνουμε φίλες με το κοριτσάκι. Όμως, πέρασαν περίπου δύο εβδομάδες μέχρι να μιλήσουμε ξανά, ένα απόγευμα, με τη Μαρίκο.

Ποτέ δεν είχα βρεθεί μέσα στην αγροικία πριν από εκείνο το απόγευμα, και, όταν η Σατσίκο με προσκάλεσε, ξαφνιάστηκα. Στην πραγματικότητα, είχα νιώσει πως αυτό το είχε κάνει έχοντας κάτι κατά νου, και, όπως αποδείχτηκε, δεν είχα άδικο.

Η αγροικία ήταν τακτοποιημένη, αλλά θυμάμαι ένα είδος ψυχρής αφροντισιάς· τα ξύλινα δοκάρια που διέτρεχαν το ταβάνι έδειχναν παλιά και επισφαλή, και μια αμυδρή οσμή υγρασίας είχε διαποτίσει ολόκληρο τον χώρο. Στο μπροστινό μέρος της αγροικίας, τα κύρια χωρίσματα είχαν παραμείνει διάπλατα ανοιχτά για να επιτρέπουν στο φως του ήλιου να πέφτει στη βεράντα. Εκτός από αυτό το σημείο, το υπόλοιπο σπίτι παρέμενε στη σκιά.

Η Μαρίκο ήταν ξαπλωμένη στη γωνία, μακριά από το

φως του ήλιου. Διέκρινε κάτι να κινείται δίπλα της στη σκιά, και, όταν πλησίασα, είδα μια μεγάλη γάτα, κουλουριασμένη πάνω στο τατάμι.

«Γεια σου, Μαρίκο-Σαν», είπα. «Δε με θυμάσαι;»

Σταμάτησε να χαϊδεύει τη γάτα και ανασήκωσε το κεφάλι.

«Συναντηθήκαμε τις προάλλες», συνέχισα. «Δε θυμάσαι; Ήσουν κάτω στο ποτάμι».

Το κοριτσάκι δεν έδειξε να με αναγνωρίζει. Με κοίταξε για λίγο, και μετά άρχισε να χαϊδεύει ξανά τη γάτα της. Πίσω μου, άκουγα τη Σατσίκο να ετοιμάζει το τσάι πάνω στην ανοιχτή εστία που ήταν στο μέσον του δωματίου. Ετοιμαζόμουν να πάω κοντά της, όταν η Μαρίκο είπε ξαφνικά: «Θα κάνει γατάκια».

«Αλήθεια; Τι ωραία».

«Θέλεις ένα γατάκι;»

«Αυτό είναι πολύ ευγενικό από την πλευρά σου, Μαρίκο-Σαν. Θα δούμε. Αλλά είμαι σίγουρη πως όλα θα πάνε σε καλά σπίτια».

«Γιατί δεν παίρνεις ένα γατάκι;» ρώτησε το κοριτσάκι. «Η άλλη γυναίκα είπε πως θα πάρει ένα».

«Θα δούμε, Μαρίκο-Σαν. Ποια ήταν αυτή η άλλη κυρία;»

«Η άλλη γυναίκα· η κυρία από την άλλη πλευρά του ποταμού. Είπε πως θα πάρει ένα».

«Ναι, αλλά δε νομίζω πως μένει κανένας εκεί, Μαρίκο-Σαν. Εκεί υπάρχουν μόνο δέντρα και ένα δάσος».

«Είπε πως θα με έπαιρνε στο σπίτι της. Μένει στην άλλη πλευρά του ποταμού. Δεν πήγα μαζί της».

Κοίταξα για λίγο το παιδί. Έπειτα, μια σκέψη πέρασε από το μυαλό μου και γέλασα.

«Ναι, αλλά, αυτή ήμουν εγώ, Μαρίκο-Σαν. Δε θυμά-

σαι; Εγώ σου ζήτησα να έρθεις στο σπίτι μου, όταν η μητέρα σου είχε πάει στην πόλη».

Η Μαρίκο σήκωσε το κεφάλι και με ξανακοίταξε. «Όχι εσύ», είπε. «Η άλλη γυναίκα· η γυναίκα που μένει απέναντι. Ήταν εδώ χτες βράδυ. Την ώρα που έλειπε η μητέρα».

«Χτες βράδυ; Την ώρα που έλειπε η μητέρα σου;»

«Είπε πως θα με έπαιρνε σπίτι της, αλλά δεν πήγα μαζί της. Επειδή ήταν σκοτεινά. Είπε πως θα μπορούσαμε να πάρουμε το φανάρι μαζί μας» –έδειξε προς το μέρος όπου ένα φανάρι ήταν κρεμασμένο στον τοίχο–, «αλλά εγώ δεν πήγα μαζί της επειδή ήταν σκοτεινά».

Πίσω μου η Σατσίκο είχε σηκωθεί όρθια και κοίταζε την κόρη της. Η Μαρίκο σώπασε, και μετά αποτραβήχτηκε και άρχισε να χαϊδεύει και πάλι τη γάτα της.

«Πάμε έξω στη βεράντα», μου είπε η Σατσίκο. Κρατούσε έναν δίσκο με το σερβίτσιο του τσαγιού. «Είναι πιο δροσερά εκεί έξω».

Κάναμε αυτό που πρότεινε, αφήνοντας τη Μαρίκο στη γωνιά της. Από τη βεράντα, δε φαινόταν ο ποταμός, αλλά μπορούσα να διακρίνω το σημείο όπου το έδαφος άρχισε να παίρνει κλίση, και τη λάσπη που, όσο πλησίαζε στο νερό, γινόταν πιο ρευστή. Η Σατσίκο κάθισε σε ένα μαξιλάρι και άρχισε να σερβίρει το τσάι.

«Το μέρος αυτό είναι γεμάτο από αδέσποτα γατάκια», είπε. «Δεν είμαι και τόσο αισιόδοξη για τούτα εδώ».

«Ναι, υπάρχουν πολλά αδέσποτα», είπα. «Κρίμα. Η Μαρίκο βρήκε τη γάτα της κάπου εδώ τριγύρω;»

«Όχι, το φέραμε μαζί μας αυτό το πλασματάκι. Εγώ θα προτιμούσα να το είχαμε αφήσει πίσω, αλλά η Μαρίκο δεν ήθελε ούτε να ακούσει κάτι τέτοιο».

«Το φέρατε τόση απόσταση, από το Τόκιο;»

«Α, όχι. Μένουμε στο Ναγκασάκι εδώ και περίπου έναν χρόνο. Στην άλλη πλευρά της πόλης».

«Αλήθεια; Δεν το 'χα καταλάβει αυτό. Μένατε εκεί... σε φίλους;»

Η Σατσίκο σταμάτησε να σερβίρει το τσάι και με κοίταξε, με την τσαγιέρα ανάμεσα στα δυο της χέρια. Είδα στο βλέμμα της κάτι από εκείνη την περιπαικτική έκφραση με την οποία με είχε κοιτάξει τις προάλλες.

«Φοβάμαι πως έχεις πέσει εντελώς έξω, Ετσούκο», είπε κάποια στιγμή. Έπειτα άρχισε να σερβίρει ξανά το τσάι. «Μέναμε στο σπίτι του θείου μου».

«Σε διαβεβαιώνω πως, απλώς...»

«Ναι, φυσικά. Οπότε δεν υπάρχει λόγος να νιώθεις αμήχανα, έτσι δεν είναι;» Γέλασε, και μου έδωσε το φλιτζάνι. «Λυπάμαι, Ετσούκο, δεν ήθελα να σε πειράξω. Ωστόσο, ήθελα να σου ζητήσω κάτι· μια μικρή χάρη». Η Σατσίκο άρχισε να σερβίρει τσάι στο δικό της φλιτζάνι, και, καθώς το έκανε αυτό, πήρε ένα πιο σοβαρό ύφος. Έπειτα άφησε κάτω την τσαγιέρα και με κοίταξε. «Ξέρεις, Ετσούκο, κάποια πράγματα δεν πήγαν όπως τα είχα σχεδιάσει· με αποτέλεσμα να βρεθώ να χρειάζομαι λεφτά. Όχι πολλά, καταλαβαίνεις. Απλώς ένα μικροποσό».

«Καταλαβαίνω», είπα χαμηλώνοντας τη φωνή μου. «Πρέπει να είναι πολύ δύσκολο για σένα, έχοντας και τη Μαρίκο-Σαν να φροντίζεις».

«Ετσούκο, μπορώ να σου ζητήσω μια χάρη;»

Υποκλίθηκα. «Έχω κάποιες δικές μου οικονομίες», είπα σχεδόν ψιθυρίζοντας. «Θα χαρώ αν μπορώ να φανώ χρήσιμη».

Προς μεγάλη μου έκπληξη, η Σατσίκο γέλασε δυνατά. «Είσαι πολύ ευγενική», είπε. «Αλλά δεν ήθελα να σου ζητήσω να μου δανείσεις λεφτά. Κάτι άλλο είχα κατά νου. Κάτι που ανέφερες τις προάλλες. Μια φίλη σου που έχει ένα εστιατόριο, ένα νουντλ μπαρ».

«Εννοείς την κυρία Φουτζιβάρα;»

«Έλεγες πως μπορεί να χρειαστεί βοήθ. Μια τέτοια δουλίσσα θα ήταν πολύ χρήσιμη για μένα».

«Ωραία», είπα κάπως αβέβαια. «Θα μπορούσα να τη ρωτήσω, αν θέλεις».

«Αυτό θα ήταν πολύ ευγενικό». Η Σατσίκο με κοίταξε για μια στιγμή. «Αλλά δείχνεις λίγο αβέβαιη, Ετσούκο».

«Όχι, καθόλου. Θα ρωτήσω όταν την ξαναδώ. Απλώς αναρωτιόμουν» –χαμήλωσα και πάλι τη φωνή μου– «ποιος θα προσέχει την κόρη σου κατά τη διάρκεια της μέρας».

«Τη Μαρίκο; Μπορεί να βοηθάει στο εστιατόριο. Είναι σε θέση να φανεί χρήσιμη».

«Είμαι σίγουρη γι' αυτό. Αλλά, ξέρεις, δεν είμαι σίγουρη πώς θα το πάρει η κυρία Φουτζιβάρα. Στο κάτω κάτω, η Μαρίκο θα έπρεπε να είναι στο σχολείο τη μέρα».

«Σε διαβεβαιώνω, Ετσούκο, πως η Μαρίκο δε θα δημιουργήσει το παραμικρό πρόβλημα. Επιπλέον, την επόμενη εβδομάδα τα σχολεία θα κλείσουν. Και θα φροντίσω να μην μπλέκεται στα πόδια μου. Μπορείς να είσαι σίγουρη γι' αυτό».

Υποκλίθηκα ξανά. «Θα ρωτήσω όταν την ξαναδώ».

«Σου είμαι ευγνώμων». Η Σατσίκο ήπιε μια γουλιά από το φλιτζάνι της. «Η αλήθεια είναι πως θα ήθελα να σου ζητήσω να δεις τη φίλη σου τις επόμενες μέρες».

«Θα προσπαθήσω».

«Είσαι πολύ ευγενική».

Μείναμε για λίγο σιωπηλές. Η τσαγιέρα της Σατσίκο είχε αποσπάσει την προσοχή μου· ήταν ένα υπέροχο κομμάτι από ωχρή πορσελάνη, σωστό έργο τέχνης. Το φλιτζάνι που τώρα κρατούσα στο χέρι μου ήταν από το ίδιο εύθραυστο υλικό. Καθώς ήμασταν εκεί καθισμένες πίνοντας το τσάι μας, μου έκανε εντύπωση, και δεν ήταν η πρώτη φορά, η περίεργη αντίθεση του σετ του τσαγιού με την αφροντισιά της αγροικίας και τη λάσπη κάτω από τη βεράντα. Όταν σήκωσα τα μάτια, διαπίστωσα πως η Σατσίκο με παρακολουθούσε.

«Είμαι συνηθισμένη σε καλά σερβίτσια, Ετσούκο», είπε. «Ξέρεις, δε ζούσα πάντοτε έτσι» –ανέμιση το ένα χέρι προς την αγροικία–, «φυσικά, δε μ' ενοχλεί λίγο ξεβόλεμα, μια μικρή έλλειψη ανέσεων. Αλλά σε ό,τι αφορά κάποια πράγματα, μάλλον παραμένω αμετάπειστη».

Υποκλίθηκα, μη λέγοντας λέξη. Η Σατσίκο άρχισε κι αυτή να μελετά το φλιτζάνι της. Συνέχισε να το εξετάζει, περιστρέφοντάς το προσεκτικά μέσα στα χέρια της. Έπειτα είπε ξαφνικά: «Υποθέτω πως, αν ομολογούσα την αλήθεια, θα έλεγα πως έκλεψα αυτό το σερβίτσιο. Αλλά, και πάλι, δε νομίζω πως θα του λείπει ιδιαίτερα του θείου μου».

Την κοίταξα κάπως έκπληκτη. Η Σατσίκο ακούμπησε μπροστά της το φλιτζάνι και απομάκρυνε μερικές μύγες.

«Είπες πως έμενες στο σπίτι του θείου σου;»

Έγνεψε αργά και καταφατικά. «Ένα πανέμορφο σπίτι. Με μια λιμνούλα στον κήπο. Πολύ διαφορετικό από το τωρινό μας περιβάλλον».

Για μια στιγμή, κοιτάξαμε και οι δύο το εσωτερικό της αγροικίας. Η Μαρίκο ήταν ξαπλωμένη στη γωνιά

της, όπως ακριβώς την είχαμε αφήσει, με την πλάτη της στραμμένη προς το μέρος μας. Έμοιαζε να μιλάει χαμηλόφωνα στη γάτα της.

«Δεν είχα αντιληφθεί», είπα, αφού είχαμε μείνει και οι δυο αμίλητες για κάμποση ώρα, «πως κάποιος ζούσε στην απέναντι πλευρά του ποταμού».

Η Σατσίκο στράφηκε και κοίταξε προς το μέρος των δέντρων στην απέναντι όχθη. «Όχι, δεν έχω δει κανέναν εκεί πέρα».

«Η μπέιμπισίτερ σου. Η Μαρίκο είπε πως ήρθε από εκεί πέρα».

«Δεν έχω μπέιμπισιτερ, Ετσούκο. Δεν ξέρω κανέναν εδώ γύρω».

«Η Μαρίκο μού έλεγε για κάποια κυρία...»

«Σε παρακαλώ, μη δίνεις σημασία».

«Εννοείς πως τα φανταζόταν όλα αυτά;»

Για μια φευγαλέα στιγμή, η Σατσίκο φάνηκε να σκέφτεται κάτι. Έπειτα είπε: «Ναι, τα φαντάζεται όλα αυτά».

«Ναι, υποθέτω πως τα παιδιά το κάνουν συχνά αυτό».

Η Σατσίκο έγενεψε καταφατικά. «Όταν γίνεις μητέρα, Ετσούκο», είπε χαμογελώντας, «θα πρέπει να τα συνηθίσεις αυτά».

Στη συνέχεια περάσαμε σε άλλα θέματα. Αυτές ήταν οι πρώτες μέρες της φιλίας μας, και μιλούσαμε κυρίως για ασήμαντα πράγματα. Δεν ήταν παρά κάποιες εβδομάδες αργότερα, όταν, ένα πρωί, άκουσα τη Μαρίκο να αναφέρει ξανά μια γυναίκα που την είχε πλησιάσει.

Η Ετσούκο, μια μεσήλικη Γιαπωνέζα που ζει στην Αγγλία, προσπαθεί να συμφιλιωθεί με την πρόσφατη αυτοκτονία της κόρης της.

Καταφεύγοντας στο παρελθόν, ξαναζεί με ιδιαίτερη ένταση μια ζεστή καλοκαιρινή νύχτα στο Ναγκασάκι, όταν εκείνη και οι φίλες της αγωνίζονταν να συνεχίσουν τη ζωή τους μετά τον πόλεμο. Αλλά καθώς θυμάται την παράξενη φιλία της με τη Σατσίκο, μια πλούσια γυναίκα που έμεινε άστεγη, οι αναμνήσεις της παίρνουν μια δυσάρεστη τροπή...

Η Αχνή θέα των λόφων είναι το πρώτο μυθιστόρημα του Καζούο Ισιγκούρο. Ένα «μακάβριο και αλάνθαστα δουλεμένο αίνιγμα» (Sunday Times) που «ισορροπεί απόλυτα ανάμεσα στην ελεγεία και την ειρωνεία» (New York Times Book Review).

Επανεκδοση του:
ΧΛΟΜΗ ΘΕΑ ΤΩΝ ΛΟΦΩΝ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr

ΔΕΙΤΕ ΕΔΩ ΚΡΙΤΙΚΕΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

ISBN: 978-618-01-2720-1

9 786180 127201

ΚΩΔ. ΜΗΧ.ΣΗΣ. 20905

Γ Ι Α Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Ε Σ Μ Ε Α Π Α Ι Τ Η Σ Ε Ι Σ